

13) Nezpůsobí vaše ideologie nakonec totalitu?

Nezpůsobí. Vznik totalitního státu nezpůsobí anarchie, nýbrž kapitalismus. Lidé, kteří jsou naučeni sami si spravovat své záležitosti, nemají potřebu snižovat se před nějakými vůdci. Naopak krize kapitalismu způsobují, že lidé uvěří populistickým heslům diktátorů a jejich hlasy tyto diktátory vynesou k moci.

14) Proč jen hulákáte na ulicích a nezaložíte si politickou stranu?

Anarchismus odmítá zastupitelský princip, místo něj prosazuje princip přímé akce. Tím, že by anarchisté založili politickou stranu, by popřeli své zásady a principy. Anarchisté nechtějí společnost parlamentní demokracie, proto na svém příkladu ukazují, že existuje i jiný způsob sociální a politické organizace. Přitom stávky, demonstrace či letákové kampaně mívají na směřování společnosti velký vliv.

15) Hledají anarchisté pouze vnějšího nepřítele stejně jako náckové a bolševici?

Neonacisté se snaží zlikvidovat lidé na základě rasy, bolševici na základě třídy, ovšem anarchisté chtějí zlikvidovat nerovné společenské vztahy. Dobře víme, že nárůst příznivců neonacismu či bolševismu je způsoben zejména sociálními podmínkami. Nerovné společenské vztahy nelze brát za vnějšího nepřítele.

16) Myslíte si, že letáčky a tričky dokážete vysvětlit ostatním o čem anarchie je? Proti Vám stojí billboardy, reklamy, obrovské kampaně...není to trochu nerovný boj?

Lepší nerovný boj, než rezignace. Držíme se hesla „Kdo ke zlu mlčí, sám zlo tvoří“. Odpor proti válce ve Vietnamu v 60. letech v USA také vzešel z letáčků a triček a nakonec se stal celonárodním sociálním hnutím.

17) Nejste jen okrajovým hnutím mládeže?

Nejsme. Je třeba si uvědomit, že ačkoli je v Česku anarchismus chápáný spíše jako záležitost mladší generace a subkultury, v zemích jako Francie, Španělsko či Itálie jde o relevantní politickou sílu často spjatou s odborovými organizacemi.

18) Proč nosíte na demonstracích šátky? To se za své názory stydíte?

Za své názory se nestydíme. Maskování na demonstracích má jeden hlavní důvod – bezpečnost. Aktivisté se tak chrání jak před fotoaparáty kriminální policie, tak před dalšími osobami, které by při identifikaci demonstranta mohly způsobit nepříjemnosti (např. když demonstrují za vyšší mzdu a šéf mě na ulici pozná, může mě za to vyhodit z práce). Někteří anarchisté považují maskování také za symbolický čin – v odosobněném globálním kapitalismu jsme jen lidské zdroje bez možnosti plně rozvinout svou identitu a „odhalit tvář“.

Svatopluk Procházka

Vydalo nakladatelství Československé anarchistické federace
květen 2009
WWW.CSAF.CZ

18 mýtů a fám o anarchismu

1) Nejsou anarchisté jen naivní snílci?

Takto byli označováni v průběhu 19. století stoupenci parlamentní demokracie. I oni byli marginální skupinou, kterou politické elity vykreslovaly jako „otrhanec“ a extremisty a i řada jejich sympatizantů nevěřila, že může k absolutní monarchii existovat životaschopná alternativa. Dnes se nad existencí parlamentní demokracie nikdo nepozastavuje a považuje se za samozřejmost.

2) Nevytratí se zrušením soukromého vlastnictví motivace k práci jako v předlistopadovém režimu?

Motivací k práci není strach z hladu či existenčního ohrožení, nýbrž svobodná seberealizace. Zkusme se zamyslet nad tím, zda pracujeme raději doma na zahrádce (svobodná kreativní práce) či noční směnu v továrně (vykořisťování) a uvědomme si, kde je motivace větší. To, že byla za minulého režimu nízká produktivita, je důsledek státního kapitalismu (veškerý majetek v rukou státu), který byl pro pracující demotivujícím faktorem. Žádný z nás by nepracoval, kdyby věděl, že za jeho peníze si vysoký funkcionář KSČ postaví vilu.

3) Nejste jen rebelové bez příčiny?

Není to pravda. Společnost v kapitalistickém státě je rozdělena na třídy s různými, často protikladnými zájmy. Například zájmem zaměstnavatelů je mít co nejproduktivnější a nejlevnější pracovní sílu, naopak zaměstnanci požadují co nejvyšší mzdy a co nejlepší pracovní podmínky. Pokud by byli lidé uspokojeni dílčími úspěchy,

kteří nabízí sociální stát a nesnažili se nadále bojovat za sociálně spravedlivější systém, za chvíli by postupně opět o svá těžce dobytá práva přišli (viz politika ODS).

4) Žijeme v demokratickém státě?

Demokratický stát je nelogické slovní spojení. Ať již stát definujeme z pera Machiavelliho, Marxe či Webera, ani jedna z teorií není s demokracií (=vládou lidu) slučitelná. Jestliže stát předpokládá určitý hierarchický systém rozdělení moci, tudíž i odlišné zájmy ovládajících a ovládaných, lid nikdy nemůže své skutečné zájmy úspěšně prosadit. Koncentrace moci vždy způsobí, že politické elity mají vždy blíže k elitám ekonomickým, než k obyčejným lidem.

5) Proč v některé z velkých zemí, jako je ČR a větších není anarchie, když funguje?

Čím větší koncentrace moci, tím je těžší proti ní vybudovat životaschopnou alternativu. Fungující federace anarchistických komun byly a jsou obvykle podminěny oslabením centrální vlády, velkými kompromisy či plným odhodláním zúčastněných jednotlivců.

6) Jak může fungovat anarchie, když každá společnost musí být organizovaná?

Jde opět o případ zkresleného chápání anarchismu. Anarchismus nikdy organizaci neodmítal, právě naopak – anarchistickou organizaci staví do protikladu k chaosu a zmatku kapitalistického systému.

7) Proč je anarchistů tak málo?

Anarchistů přímo organizovaných v konkrétních sdruženích je sice poměrně málo, ovšem existuje celá řada neorganizovaných jednotlivců i

lidí, kteří anarchistické principy nevědomky propagují, avšak pojmenovávají svou činnost jinak. Co se týče přímo anarchistických organizací, v zemích bývalého sovětského bloku je to jednak apatie způsobená čtyřiceti lety politického vykořisťování, jednak zpoždění středních a nižších vrstev vlivem štedrých úplatků ze strany sociálního státu, jednak kompromitace anarchismu potažmo celé autonomně-levicové scény ze strany médií. Také nelze opomenout, že většina z nás se po skončení studií dostane do koloběhu práce, dluhů a rodinné zodpovědnosti a vyvjet v této pozici větší anarchistickou aktivitu není příliš jednoduché.

Podstatnou příčinou je však současné kapitalistické paradigma, které v lidech pěstuje negativní vlastnosti (dravost, bezohlednost, sobeckost...), zatímco vlastnosti jako solidarita a spolupráce jsou vysmívány a zatracovány, neboť odporují logice trhu. Společně s elitářskou ideologií současné vládní garnitury se nám stále také stále více vnucuje názor, že „my“ jsme ti, kteří musí poslouchat a poslušně volit a žádná naše další iniciativa není legitimní, zatímco „oni“ jsou ti, kteří mají právo řídit naše životy.

8) Jaký smysl mají demonstrace?

Demonstrace je jedna z forem přímé akce, která upozorní elity na to, že lidé nesouhlasí s jejich jednáním či se svými druhořadými rolemi a mírnější prostředky protestů už nejsou účinné, neboť je ony elity nebraly v potaz

9) Je anarchismus ve společnosti důležitý?

Anarchismus je světonázor plynoucí z přirozené potřeby člověka – touhy po svobodě. Jeho existence je důležitá z

toho důvodu, aby mohl nabídnout ve zdánlivě bezvýchodné, ale nikoli nemožné situaci (např. rozhodováním mezi fašismem, bolševismem a parlamentarismem v dobách sociálních krizí) radikální společenskou alternativu.

10) Čeho se anarchisté nejvíce bojí?

Každý anarchista má jako člověk strach z něčeho jiného, strach však panuje z všeobecné apatie lidí politicky se angažovat, což mnohdy posiluje nelegitimní kroky autorit nejvíce.

11) Jsou anarchisté fetišci?

Nejsou. Ilustrace anarchistů coby narkomanů (zejména v ultrapravicové propagandě) má kořeny v 70. letech, kdy vznikající hnutí punk přešlo anarchistické symboly jako formu provokace. Toto hnutí inklinovalo k drogám zejména proto, aby šokovalo společnost a ukázalo, co je její „noční můrou“. Dnes již drogy odmítá i většina příznivců zmíněné subkultury a konkrétně anarchisté jsou toho názoru, že ohledně drog je bezvýhradně nutné zaměřit se nikoli na represii, nýbrž prevenci. Anarchismus jako takový má kořeny v druhé polovině 19. století a primárně není spojen s žádnou hudební ani jinou subkulturou.

12) Paktujete se s bolševickou levicí?

Není to pravda, bolševici jsou pro anarchisty pouze fašisté v rudém kabátě. Odpor proti bolševismu anarchisté vyjadřují soustavně nejen články, ale i přímými akcemi (např. konfrontace členů Komunistického svazu mládeže na demonstraci Nezákladnám v Praze v roce 2006).